

FRANZISKOTARREN FORUKO KOMENTU BARRIARI.

(BERTAKO BURU EGITEN DABEN AITA FRAI LUIS ARRUE-KOARI)

Leku au ¡ze ikaragarria dan!
Jaungoikoaren echea eta zeruko
atea au bene benetan da.
(Jenesis XVIII Kap.^{an} 17.^{en} ber.^a)

¡Zeñek ez daki Eguzki batek
Zelan dituan argitzen,
Berak bakarrik zeru ta lurra
Ziranak illun aurkitzen?
Ta ¡nok ezdaki ak deuskunean
Begia ozta agertzen,
Izate danak barrez deutsalala
«Zatorkuz ondo esaten»
Eta illunak ikuste ez arren
Deutsalala iges egiten?

¡Zeñek esan lei ez dala ederra
Izarraturik gabea,
Zeru urdiña ainbeste bichiz
Galanto jazten danean?
Eurai begira ni ¡zenbat bidar!
Zurturik gelditutean,
Kantau gura ta kantau ezinta
Jarten naz neure artean,
Ta Egillea adoretako
Auspztuten naz lurrean.

Baña gaur kantau al dot nik, eta
Kantau bear dot egin nik,
Zergaitik izar barri bat jakun
Agertu uste bagarik,
Neure aingeru kanta zaleak,
Ez deust emoten bakerik;
Gau eta egun dagot kiñaka
Enadin egon muturik,
Lira barri bat berak deust opa
Legoa badot zarturik.

Isiotu¹ deust berak biotza,
Berak argitu burua,
Berak ego bi pañera emon
Eregiteko² kantua,
Berak luzatu baneukan bere
Laburra pentsamentua;
Iragarteko bertsoz egogi
Emen gertau dan kontua,
Zerren eguzki antzekoa dan
Izar eder gaur jayua.

(1) Isistu=irazeki.—(2) Eregi=levantar.

Zorioneko jayotza izan
 Bekizu zuzi barria,
 Bizkayarentzat izan zaitean
 Kurselu garrez bizia,
 Ostarku gisan zuk dirudizu
 Bake erakarlarria,
 Ekach indriska¹ eta urjolen
 Aterri poztugarria,
 Gaurko eguna izan dakigun
 Beti gomutagarria.

Zolloko acha zugaitik dago
 Ezin geyago poztua,
 Bertan choriak ugari dabe
 Chistu ta chorrochiua;
 Orra Gernika-ibar ederra
 Dana alegeratua,
 Orra bakean otzan isillik,
 Ichaso orroetsua,
 Orra gaur berdez eder jantzirik
 Gure Arbola santua.

¡Ze ederra da leku santu au,
 Nun Jaungoikoa dan bizi!
 Alan bart emen amesetan dot
 Eskallera bat ikusi,
 Lurretik eta goi zerurano
 Luzeran zana jadichi,
 Bertatik ona zoriondunak
 Asko zirean eratsi,²
 Euren buruko estalgarriak
 Egite arren erantzi.

(1) Indriska=zerran.

(2) Eratsi=bajar.

(3) Itzaltsua=respetable.

«Itzaltsua³ da leku santu au»
 Esaten eben dan danak;
 Autz kolorezko abituagaz
 Zirudien bai, anayak,
 Euren artean baziran mitrak,
 Baita kapelo zabalak,
 Baita baziran ekarrezanak
 Aita santuen tiarak,
 ¿Nok kontau daikez martire pal-
 Dotore zituezanak? [mak

Añ eskallera eskergeari
 Nekusan gizon bat baña,
 Eutsiten bere sorbaldeagaz
 Jesusen antza eukana,
 Eta Jesusen antzekoena
 Irakurten dot nik dala,
 Asisko seme Franzisko umill
 Munduan bakar bakarra,
 Duda bagarik esan neike nik
 Gizon á berbera zala.

Eukazalako esku bietan
 Gorririk untze zuluak,
 Oñetan bere odoldun zauri
 Bardin Jesusek lakuak;
 Baña gogoia eroan eustan
 Beraren sayetsekuak,
 Karobi bati legeche nundik
 Urteten eutsan beruak,
 Zerren biotza goritu eutsan
 Kristoren amodiua.

Zerutarrezko prozesiñoa
 Nengoan pozik ikusten,
 Eneban uste nik amesetan
 Nintzanik bada aurkitzen;
 Baña amesa á bazan bere
 Zintzo zintzo dot sinisten,
 Leku au dala berarizkua
 Bertanche bizi ditezen,
 Franzisko santu aren semeak
 Eleiseari eutsiten.

Zergaitik euren Aita zalako
 Eleisearen pillarra,
 Inozentio irugarrenak
 Lotan ikusi ebana;
 Eta bakigu guraso aren
 Semeak onak dirala,
 Gure mundu au badogu bere
 Leku askodun zabala,
 Danok dakigu dala edo nun
 Frailen bat Franziskotarra.

Agurtzen zaitut nik gaur Foruko
 Komentu polit chikia,
 Zarealako uso zurizko
 Espirituen abia;
 Zure umeak artuko dabe
 Egan egiñik Asia,
 Ozeania, Amerika ta
 Baita Afrika goría,
 Ez da zer esan, Europa barriz
 Landuko dabe guztia.

Eguzkiak nun begia josi,
 An Franziskoren semea,
 Aurkituko da zabalduteko
 Beste argi bat ohea,
 Idigiagaz itsu tristeai

Begietako atea,
 Euren aurrean jarten deutsela
 Ispillu lauso bagea,
 Ebanjelio eguzki eder
 Zerutarra dan legea.

Lege on orrek zer egin daben
 Danok daukagu goguan,
 Zergaitik laño bagarik jarri *
 Ginduzan adimentuan,
 Ipar aiseak garbitasuna
 Egin oi badau zeruan,
 Jesukristoren lege arek ¿zér
 Egingo eban munduan,
 Lengo lege zar anchiñakoaz
 itsumendian beguan?

Baña alan bere egiak daukaz
 Arerioak lurrean,
 Ipar aiseak egoia zelan
 Euki oi daben aurrean;
 Oneek balebiltz lagunak legez
 Alkar arturik onean,
 Eleuskiguez alan sortuko
 Trumoi gaiztorik aidean,
 Zeñen urjolak gero oi doguz
 Artuten bizkar gañean.

Errubageok artuten gagoz
 Charren okerra guztia,
 Zeiñtzuk eurenaz asetu ez da
 Nai dabe besten zatia;
 Eurak gaur goyan dagozalako
 Irunsten dabe chikia,
 Ichaso zabal arroak zelan
 Indar gíchiko ontzia;
 Baña ez deutse Jaunak ichiko
 Jaristen garaitz nausia.

Alperrik dabe aise gaiztoa
 Zabaldu mundu guztira,
 Euren ichaso amorratua
 Alperrik zital jarri da;
 Bertan dabillan Arrantzalea
 Zelan daukagun begira,
 Ea Franziskotarrak bertatik
 Erremu bana ingira,
 Aterateko dagoana estu
 Bildurbagako tokira.

Or Eleisea Aita Franziskok
 Ikusi eban tayuan,
 Dirudiala zabu zabuka
 Galtzeko pelleburuan,
 Odei illuna besterik ez dau
 Bere inguru osuan,
 Ekach gaiztoak arturik dauke
 Euren erraien barruan
 Franziskotarrrik ¿ez ete dauka
 Galdu ez dedin onduan?

Milla aingerua, asko daukaz bai,
 Eta olatu artera
 An nun doazan, egin gurarik
 Arpegiz arpegi gerra;
 Doaz urpean, doaz gañean,
 Mariñel onen antzera,
 Infernutar dan ichasoari
 Arima oztuak kentzera,
 Doaz, bai, doaz, doaz garaitu
 Edo martire illtera.

Aurrera doaz, leikarraldoa¹
 Daben legeche eguzkiak,
 Ipini arte ur biurturik
 Biotz izoztu guztiak,
 Burdiña otzak gogorrek dira,
 Beroak argizagiak,
 Karidadezko suaz bigundu
 Egiñik pekatariak,
 Otso ziranak dituezala
 Arditzen sermolariak.

Iragarririk errelijiño
 Bakarrik katolikuan,
 Salbaziñoa aurkitzen dala,
 Eta ez andik kanpuan,
 Erechi donga guzurrezkoak
 Ekarrezanai buruan
 Ziatz atera, eta egiak
 Sarturik euren lekuan,
 ¡O! zenbat asi diran lanean
 Eleisearen arluan!²

Zenbatek, baña ezaguturik
 Len oker ebiltzazala,
 Konbertidurik esaten dabe
 Gaur beste batzuk dirala;
 Leon agura zarrak koroia
 Erroman bear leukala,
 Biurtu arte berari ori
 Onik izango ez dala,
 Eta mundua baketzeko duiñ
 Bera dogula bakarra.

(1) Leikarraldoa=agua congelada.

(2) Arlua=saila.

Autortzen dabe, lotsa bagarik
 Bera dogula, nausia,
 Eta berari zor deutzagula
 Danok obedientzia;
 Bera dogula Artzaiña eta
 Gu bere ardi taldia,
 Berak eta guk konpondu daigun
 Eleisa katolikia,
 Nundik zerura aurkietan dan
 Zuzen zuzen dan bidia.

Eskallera bat emendik dago
 Elduten dana bertara,
 Baña igoten nekosua da.,
 Da pikea, da bedarra,
 Franziskotarren atzetik goazan

Goruntza mallarik malla,
 Gora bai, gora gogor egiñaz
 Goren gorengo puntara,
 Gozotasunez sartu gaitean
 Goibera bako landara.

Beñ ara sartu ezkeru ziran
 Amaitu gure nekiak,
 An ez daukagu gerra lekurik,
 Ez da nun egiñ peliak;
 An da bakarrik gozateua.
 Ereñotzezko koroiak,
 Kantaurik beti, beti bai, beti
 Garaitza alegeriak,
 Jaungoikoari eregiagaz
 Gloria azken bagiak.

FELIPE ARRESE TA BEITIA.

